Ahti Fagerblom 26.5.2021

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
SuV@eduskunta.fi

Suuri valiokunta, asiantuntijakuuleminen 28.5.2021

Valtioneuvoston selonteko EU-politiikasta

Pyydettynä lausuntona koskien valtioneuvoston selontekoa EU-politiikasta Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Valtioneuvoston selonteko käsittelee EU:n metsiä ja metsäteollisuutta koskevia asioita tasapainoisesti ja realistisesti. Metsäteollisuus ry yhtyy valtioneuvoston selonteon näkemykseen metsäteollisuuden tärkeydestä Suomelle sekä siitä, että Suomen tulee edistää kestävän biotalouden mahdollisuuksia EU:ssa.

Valtioneuvoston tapaan Metsäteollisuus ry muistuttaa metsien poikkeuksellisesta merkityksestä Suomelle talouden ja työllisyyden kannalta. Kuten selonteossa todetaan, metsät tarjoavat Suomen merkittävimmän luonnonvaran eli puun. Puu tarjoaa materiaalin, jolla voidaan korvata erilaisia uusiutumattomia materiaaleja ja siten vähentää fossiilisia päästöjä globaalisti.

Metsäteollisuus yhtyy selonteon näkemykseen, että EU-sääntelyn on oltava tarkoituksenmukaista, laadukasta ja selkeää. EU-sääntelyn tulee perustua luotettavaan ja riittävään tietoon sekä perusteellisiin vaikutusarviointeihin. Metsäteollisuus pitää selonteon tavoin tärkeänä, että samalla kun luodaan uutta sääntelyä, tarkastellaan kriittisesti vanhaa sääntelyä ja tarvittaessa yksinkertaistetaan sitä. Tarpeettoman hallinnollisen taakan välttäminen on tärkeää.

1 Luonnonvarojen kestävä ja monipuolinen käyttö

Metsäteollisuus muistuttaa, ettei Suomen metsiä tule käsitellä vain hiilinieluna tai suojeltuina monimuotoisuuskeitaina. Myös talous- ja työllisyysnäkökulmat on aina varmistettava, ja kaikkien lainsäädännöllisten aloitteiden on perustuttava huolelliseen vaikutusten arviointiin. Metsäteollisuus tukee selonteon näkemystä luonnonvarojen kestävän käytön roolista luonnon monimuotoisuuden ja elinkeinojen turvaajana. Suomen metsistä ei saa tulla EU:n yhteisomaisuutta, ja muun muassa suojelutavoitteiden saavuttamisessa taakanjaon on oltava reilu.

Metsäteollisuus suhtautuu positiivisesti LULUCF-asetuksen aiempaa yksinkertaisempiin laskelmiin. Keskeistä nielupolitiikassa on tarve varmistaa, etteivät muut valtiot tai sektorit saa omia Suomen kasvavia metsien hiilivarantoja ja jatkaa sen varjolla fossiilitaloutta.

Metsäteollisuus yhtyy valtioneuvoston näkemykseen, jossa korostetaan metsäpolitiikan olevan jatkossakin kansallista jäsenmaiden erilaisista olosuhteista johtuen. Metsäteollisuus muistuttaa, että EU-tasolla vaaditaan jatkossakin aktiivista toimintaa paitsi kansallisen toimivallan puolustamiseksi myös metsien kestävän talouskäytön tukemiseksi.

2 Biopohjainen kiertotalous on avainasemassa taisteltaessa ilmastonmuutosta vastaan

Metsäteollisuus kannattaa vahvaa kestävän biotalouden edistämistä ilmastonmuutoksen torjunnassa. Valtioneuvoston näkemyksen mukaisesti metsäteollisuus korostaa, että puurakentaminen on yksi keskeinen soveltamisalue, jolla materiaaliteknologioiden sekä uusiutumattomia materiaaleja korvaava vaikutus on merkittävä. Tulevaisuuden kannalta metsäteollisuus pitää tärkeänä, että jatkossa myös muut soveltamisalueet, kuten puupohjaiset tekstiilit, biokemikaalit ja -polttoaineet, ligniinipohjaiset materiaaliratkaisut ja fossiilittomat pakkausmateriaalit tunnustetaan näkyvästi välttämättöminä ratkaisuina EU:n vihreän kehityksen ohjelman tunnistamille haasteille.

Metsäteollisuuden mielestä Suomen on oltava aloitteellinen, jotta biotalouden ml. puusta valmistettujen tuotteiden ilmastohyödyt (substituutiovaikutus, hiilen varastointi sekä materiaali- ja energiaomavaraisuus) tunnistettaisiin kattavasti eri EU-hankkeissa, kuten esimerkiksi teollisuusstrategiassa, kiertotaloushankkeissa, ilmasto- ja energialainsäädännöissä sekä kauppaneuvotteluissa.

Metsäteollisuus tukee selonteon mukaista siirtymää kiertotalouteen ja muistuttaa, että se on toiminut kertotalouden periaatteiden mukaisesti jo pitkään. Sukupolvi toisensa jälkeen puut kasvattavat itsensä ilmakehässä kiertävästä hiilestä. Puu voi vapauttaa maksimissan sen määrän hiiltä, jonka se on jo kasvaessaan sitonut. Puun kaikki osat hyödynnetään tarkasti valmistettaessa erilaisia tuotteita ja lähes kaikki metsäteollisuuden sivutuotteet hyödynnetään edelleen jatkoprosesseissa. Metsäteollisuuden näkökulmasta onkin järkevää puhua biotaloudesta ja kiertotaloudesta samassa yhteydessä eli puhua biopohjaisesta kiertotaloudesta.

Tulevaisuudessa uusiutuvista luonnonvaroista valmistetut materiaalit ja tuotteet ovat entistä keskeisempiä kiertotalouden ja sen investointien toteuttamisessa. Uusiutuvien ratkaisujen merkitystä tukee myös tuore Valtioneuvoston periaatepäätös Suomen kiertotalousstrategiasta, missä uusiutumattomien luonnonvarojen kulutus vähenee, ja uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käyttö voi kasvaa tavoiteltaessa luonnonvarojen kokonaiskulutuksen vähennystä. Metsäteollisuus auttaa lisäksi EU:ta saavuttamaan tavoitteen vähentää kriittisiin materiaaleihin liittyvää tuontiriippuvuutta uusiutuvien materiaalien osalta vihreän siirtymän edetessä.

Metsäteollisuus pitää hyvänä valtioneuvoston näkemystä siitä, että EU:n on panostettava erityisesti innovaatiopolitiikan keinoin digitalisaatioon ja uusiin teknologioihin keskeisimpinä talouden uudistajina ja eurooppalaisen teollisuuden kilpailukykytekijöinä. Tässä yhteydessä metsäteollisuuden mielestä on tärkeää huolehtia innovaatiopolitiikan ja sen toimeenpanoon liittyvien instrumenttien riittävästä

yritysvetoisuudesta, pitkäjänteisyydestä ja ennakoitavuudesta, jotta tieteelliset läpimurrot muuntuvat myös yhteiskunnassa hyödynnettäviksi ratkaisuiksi.

3 EU:n ilmastopolitiikkaan vahva kansainvälinen näkökulma

Suomen on vahvistettava EU:n ilmastopolitiikan kansainvälistä näkökulmaa. *Do no harm* -periaatteeseen on sisällytettävä myös hiilivuoto eli teollisen tuotannon siirtyminen löysempien ilmastovelvoitteiden maihin sekä hakkuuvuoto eli puunkäytön siirtyminen maihin, joissa metsätalous ei ole kestävää. Päästökauppadirektiiviin mahdolliset kiristykset tulee arvioida huolella. Hiilivuodon osalta on tärkeää, että Suomi puolustaa maksuttomien päästöoikeuksien myöntämistä kansainvälisessä kilpailussa oleville ja hiilivuodolle altistuville teollisuuden aloille. Päästökauppadirektiiviä ei tule lähtökohtaisesti laajentaa korkeamman rajakustannuksen toimialoille, mikä johtaisi vapaamatkustukseen teollisuuden kustannuksella.

Hiilidioksidipäästöjen rajasääntelymekanismia on arvioitava kokonaisedun kannalta, kuten selonteossa todetaan. Mekanismin tai sen oheisvaikutusten (vaikutus nykyisiin hiilivuotosuojiin) ei tule heikentää Suomen metsäteollisuuden tuotteiden kilpailukykyä EU:n ulkopuolella tai aiheuttaa kitkaa ja esteitä EU:n ulkopuolisten maiden kanssa käytävään kauppaan. Yleisesti EU hakee monenvälisiä ratkaisuja globaaleihin haasteisiin. Tämän mukaisesti pidämme myös hiilidioksidipäästöjen hinnoittelussa kansainvälisesti sovittua maailmanlaajuista järjestelmää parempana ratkaisuna verrattuna yksipuolisiin toimiin.

Merenkulussa metsäteollisuus korostaa kansainvälisen ympäristösääntelyn globaalia aikataulua ja vaikutustenarviointien välttämättömyyttä ennen päätöksentekoa. Päätöksenteossa on huomioitava Suomen viennin riippuvuus merikuljetuksista sekä maantieteellisen sijainnin ja liikenteellisten erityisolosuhteiden (talvimerenkulku) vaikutukset alan logistiseen kilpailukykyyn.

4 Kertaluonteinen elpymisväline ja sen tehokas toimeenpano

EU-tasolla elvytyspaketin toimeenpanossa on keskeistä, että vältetään kilpailun vääristyminen. Valtiontukisääntöjä tulee soveltaa jäsenmaissa samoilla tavoilla ja rahankäytön valvontaan tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Kansallisessa toimeenpanossa tulee muistaa, että yritysten rooli vihreässä siirtymässä on keskeinen. Siksi rahankäytössä tulisi keskittyä yrityslähtöisiin hankkeisiin, jotka saadaan nopeasti liikkeelle. Yrityksillä on oltava mahdollisuus hakea rahoitusta omista lähtökohdistaan liiketoiminnan näkökulmasta mielekkäällä tavalla. Tärkeät uudet investoinnit mahdollistetaan turvaamalla yrityksille edellytykset kilpailla tasapuolisesti kansainvälisillä markkinoilla.

Toimeenpanon periaatteisiin täytyy lisäksi kuulua teknologianeutraliteetti ja markkinaehtoinen, avoin kilpailu. Koska kansallisesti EU-elvytyksellä tavoitellaan sekä ilmastonmuutoksen hillintää ja samalla talouden kasvua sekä globaalia eturintamaa,

ovat metsäteollisuuden ilmastotiekartan toteuttamiseen tähtäävät toimenpiteet lähtökohtaisesti sopivia ja tarkoituksenmukaisia.

5 Avoin ja vastuullinen kauppapolitiikka

Metsäteollisuus katsoo, että maailmantalous tarvitsee monenvälisiä nykyaikaan päivitettyjä sääntöjä, joita täydennetään EU:n kahdenvälisillä ja alueellisilla järjestelyillä. Markkinoiden avoimuus ja yritysten tasapuoliset toimintaedellytykset perustuvat parhaimmillaan yhdessä sovittuihin velvoittaviin sääntöihin. Näin edistetään tasapuolista kilpailua, vakautta ja ennustettavuutta globaalissa toimintaympäristössä.

Suomen metsäteollisuudelle kyse on myös sen varmistamisesta, että saamme tuotteemme globaaleille markkinoille. Näin niistä saadaan myös laajin mahdollinen ilmastohyöty. Yleisemminkin kaupan kestävyys on tärkeää. Samoin kiertotalouden edistäminen. Metsäteollisuus kannattaa kiertotalouden tavoitteiden saattamista osaksi EU:n kauppasopimuksia sekä monenkeskistä kauppapolitiikkaa. Markkinoillepääsyn ja kansainvälisen kysynnän edistämisessä tulee huomioida myös kiertotalouden tuotoksena syntyneet tuotteet. Lisäksi kaupan esteiden purkamisessa tulee huomioida biopohjaisen kiertotalouden perustana olevat uusiutuvasta raaka-aineesta valmistetut tuotteet.

Yritysten yhteiskuntavastuussa EU:n tulee kauppasopimuksissa toimia sen mukaisesti, mitä on EU:n sisäisesti sääntelystä päätetty. Yritysten velvoitteet eivät voi esimerkiksi vaihdella sopimuksittain.

Metsäteollisuus pitää tärkeänä, että EU:n yritysvastuusääntelyssä taataan yritysten oikeusvarmuus. Yritysvastuuvaatimusten on oltava selkeästi määriteltyjä ja hallittavissa. Yritysten hallinnollinen taakka on pidettävä kohtuullisella tasolla ja eurooppalaisten yritysten kilpailukyky on varmistettava.

Metsäteollisuus ry

Timo Jaatinen
toimitusjohtaja